N°. 5091

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

DEZE COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *ƒ* 5.00; voor de buitensteden *ƒ* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG 4 JULIJ.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *ƒ* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 Julij.

Reeds gisteren zijn de algemeene beraadslagingen over de onderwijswet gesloten, zoodat de Kamer van daag de diskussie over [illegible] aanvangt.

Aan het slot der zitting van Woensdag heeft de minister van Binnenlandsche Zaken, in de zitting van gisteren, die van Justitie beantwoord. Eenige replieken hebben de zitting gevuld.

De minister van Binnenlandsche Zaken tracht aan te toonen, dat het ministerie door dit voorstel voldoet aan het mandaat des Konings en aan redelijke eischen. Andere verwachtingen had het niet in aanmerking te nemen. Het mandaat des Konings is door velen verkeerd opgevat. De Koning heeft niets anders gewild, dan dat er *gezocht* werd naar een middel, om aan de gemoedsbezwaren te gemoet te komen. Z. M. had niet volstrektelijk geweigerd zijne sanktie aan de voordragt-van Reenen te zullen geven. Hij had slechts verlangd, dat er zou worden rond gezien of een middel tot bevrediging te vinden was. De heer van Reenen meende daaraan niet te kunnen voldoen.

Toen is dit ministerie gekomen met het voornemen om de *gemengde school* te behouden, en met de zucht om te zoeken of er een middel tot gerustStelling voor de gerezene gemoedsbezwaren van sommigen zou kunnen worden gevonden. Ongelukkig is de minister, die den last van dat zoeken op zich had genomen, afgetreden, waardoor het ministerie zwaar is getroffen. Wij vernemen dat alles met verbazing. Wij kunnen 't niet verheelen, dat wij daarbij zijn aangegrepen geworden door eene mengeling van tegenstrijdige gevoelens. (Wij weten niet of wij aan 't medelijden of aan de verontwaardiging moeten toegeven, als wij zien, hoe de gansche beweging van 1856 uitloopt op dien parabel in handeling, van den berg die eene muis baart. Wij laten hier alle personele quæstiën ter zijde, en vragen of de voorstelling der ministers niet den schijn geeft aan de schoolbeweging, dat zij slechts is geweest een spelen met den Koning en het Land? Hoe 't anders te noemen, als men voor zoo klein een doel zoo geweldige middelen ziet aangrijpen?)

De minister meent, dat het doel van het zoeken *bereikt* is. De wet van den heer van Reenen is *christelijk* geworden met er de *opleiding tot christelijke deugden* in op te nemen, behalve nog dat eene subsidie wordt beloofd aan de geschokte gemoederen, die door de christelijke deugden niet zijn gerust te stellen. De minister hecht aan beide gronden groote waarde, en beschouwt ze als weldaden voor de natie. Hij betoogt, dat meer dan dat niet kan worden gegeven; (hetgeen wij hem in den toestand waarin wij verkeeren, niet betwisten); maar dat het gegevene voldoende zou zijn, is onmogelijk aan te nemen. Het bevredigt de rationalistische schoolpartij, maar ontstemt en maakt bezorgd al wie daartoe niet behoort, behalve de liberalisten, althans blijkens den heer Godefroi, die, als wij ons niet vergissen, geen bezwaar heeft tegen de christelijke deugden der wet.) Het doel der wet, zegt de minister, is opleiding tot alle christelijke deugden zonder leerstellig onderwijs en met eerbiediging der godsdienstige begrippen van anderen. Desniettemin zegt hij op eene andere plaats van zijne rede tegen de heeren Dommer en van Nispen, dat de maat van het Christendom op de school niet in de wet kan worden aangegeven, en moet worden overgelaten aan de plaatselijke omstandigheden en 't beleid der onderwijzers. Het is zeker op grond daarvan, dat hij het christelijk element der wet niet kleur- en geurloos noemt. Maar hij schijnt dan ook niet te deelen in de kleur van het Christendom, dat de kleine partij belijdt. Daarom ook kan hij gerustelijk tegen den heer Groen beweeren dat hij de hoofdgedachte van de wet niet meer op den achtergrond schuift. En als het al moeijelijk mogt zijn om den bedekten invloed der Kerk te weeren, dan meent hij, dat dit nog geene reden is om den Staat geheel onder de Kerk te plaatsen. (Nu is er

1°. geen spraak geweest van bedekten invloed der Kerk in de rede van den heer Groen; en

2°. wenschten wij wel eens te vernemen, hoe 't mogelijk is dat door eene openbare gezindheidsschool den Staat geplaatst wordt onder 't beheer van de Kerk. (Is niet genoeg dat men zulks zegt; men diende er ten minste eenige reden voor op te geven. Wat ons betreft, als de onafhankelijkheid van [illegible] is, dat zij door de aanraking met de Kerk op de school zou worden verbrijzeld, dan vinden wij daarin eene reden te meer om ons te verwonderen, hoe verstandige menschen van dat brooze glazen popje een afgod kunnen maken.)

In de zitting van gisteren werd de rede van den minister voorafgegaan door eene toelichting van den heer Blaupot ten Cate, en eenige opmerkingen van den heer van Wintershoven.

De heer ten Cate toont

1°. nader aan, dat de groote hoop in de petitiën wel degelijk is die door hem omschreven.

2°. beweert hij dat onderwijzen niet is opvoeden, maar slechts behoort tot de opvoeding. (Aangenomen dat de onderscheiding opgaat, dan moet men niet uit het oog verliezen, dat eene groote menigte van kinderen hoegenaamd geene andere opvoeding ontvangt, dan die haar op de school wordt gegeven. Die kinderen moeten [illegible] dan maar opgroeijen ten dienste van [illegible] politiegeneten jude, regtbanken, de gevangenissen en de [illegible] stellawoeden!)

De heer van Wintershoven beantwoordt in het eerste deel van zijne rede sommige stellingen van den heer van Foreest, die in de praktijk de regten der minderheden op de school verlangt op te offeren aan hetgeen hij noemt de behoeften der christelijke meerderheid. De spreker uit Maastricht maakt te dezer gelegenheid de allezins gegronde opmerking, dat de [illegible], die reeds 50 jaren bestaat nog niet is verdreven, en door de leiders kunstmatig bij de mindere werktuigen der partijschap wordt gaande gehouden. Heeft men al de staatkundige vrijheid en onafhankelijkheid van Kerk en Staat door den drang der omstandigheden moeten toegeven en bezweeren — bij de toepassing stuit men telkens op afkeer en weerzin. De onderwijsquæstie is slechts een fragment van die [illegible] der reaktie. De spreker moet evenwel den heer van Foreest opmerken, dat tegenover hetgeen eens genoemd is nationale antpathie staat de kracht van [illegible] der bevolking, welke men niet dan door geweld hare regten en vrijheden zou kunnen ontnemen. In het tweede deel zijner rede betoogt de heer van Wintershoven, dat ook hij met andere sprekers bezorgd is over 't misbruik van 't christelijk element, in de wet gebragt. Te meer, omdat de minister van Binnenlandsche Zaken niets gezegd heeft over hetgeen de heer van Nispen daaromtrent had aangevoerd; maar daarentegen die bezorgdheid heeft gesterkt door de verklaring, dat het christelijk element in de wet niet kan worden gedefiniëerd, maar aan de praktijk moet worden overgelaten.

De minister van Justitie zal kort zijn,

1°. omdat hij ten deze niet is principaal, maar adjoint. (Hoe is dat mogelijk van hem die dit kabinet heeft gevormd?)

2°. Om aan den heer Groen, wien hij dank brengt voor de heusche behandeling, slechts een klein front van aanval te geven.

3°. Omdat niet zijn persoon, noch zijne antecedenten in diskussie zijn, maar de onderwijswet. (Maar ter gelegenheid daarvan toch ook zijne politieke individualiteit en zijne antecedenten in de schoolquæstie, waarbij de natie belang heeft, zooals zulks door den heer Groen bewezen is.)

4°. Omdat het onnoodig is lang van stof te zijn, nadat de heer Groen in zijne brochures heeft aangetoond, dat hij, minister, naast de antecedenten van den dilettant-theoloog en pædagoog, ook antecedenten heeft van den dilettant-staatsman, welke laatste antecedenten geheel overeenkomstig met deze wet zijn. Waarom de heer Elout niet had behooren te vragen of hij, minister, met de hand op het hart aan deze wet zijne goedkeuring kon schenken. Eene vraag, die daarenboven niet parlementair is. Hij betwist verder de stelling, dat deze wet dezelfde is als de wet-van Reenen; art. 22 heeft die wet van natuur doen veranderen. De christelijke deugden toch zijn geen holle klanken, maar moeten een praktischen invloed hebben. Daardoor zal op de school geen afstand van het Christendom worden gedaan. Hij wil het onderwijs niet enkel gevestigd hebben op humanistischen, maar ook op [illegible] In dien zin is art. 22 in de wet opgenomen. (Dat is op verre niet geruststellend, maar bevestigt wat wij van den beginne gezegd hebben, dat de openbare school zal worden een propaganda voor het rationalismus.) Vervolgens geeft de minister de redenen op, waarom hij met deze wet is ingenomen en geen bondgenoot van den heer Groen kan zijn.

1°. omdat de zaak van het Christendom en het Evangelie niet is de zaak van den Staat, en derhalve de staatsschool niet mag strekken tot bevordering van de christelijke waarheid. Wie daarover klaagt heeft geen regt zich tot den Staat te wenden, maar tot de gezindheden; deze alleen moeten daarin voorzien. (Al deze stellingen kunnen in hare algemeenheid niet doorgaan. Zij zijn slechts waar in onzen toestand, en dan nog slechts gedeeltelijk. Waarom zou de staatsschool niet kunnen strekken tot de [illegible] christelijke opvoeding der kinderen, als de verdeeling der bevolking in gezindheden [illegible] was, dat de splitsing der kinderen even [illegible] vial, als zij nu moeijelijk is?)

2°. meent de minister dat de beste school niet is die het meest beantwoordt aan een ideaal, maar die het meest overeenkomt met den aktuëelen toestand. De aktuëele toestand nu duldt geen gezindheidsscholen, omdat de bevolking haar niet wil. Zij is onmogelijk, omdat de onderwijzers niet bevoegd zijn onderwijs te geven in de leer der godsdienst. (Dit laatste kan waar zijn van de protestantsche onderwijzers; maar niet van de Katholieke, die, als zij een examen ondergaan, bij de kerkelijke overheid door deze daartoe bevoegd kunnen worden verklaard.) Daarenboven, is splitsing niet bereikbaar om de menigvuldigheid der gezindheden, die alle gelijk regt hebben. Eindelijk meent hij, dat de school ook niet godsdienstloos mag zijn, dewijl het onmogelijk is, alle godsdienst uit de harten te snijden en uit de schoolboeken te weeren. (Hetgeen eene brommende fraze is, die niets ter zake afdoet.) Hij eindigt met te vragen, of het billijk is en *boni civis* eene wet te bestrijden, die den alleen mogelijken uitweg geeft aan de regeling van het onderwijs. (Als deze wet de goede was, zou de minister regt hebben die vraag te stellen. Maar juist dat wordt hem met regt betwist.)

De heer Groen beantwoordt de beide ministers. Hij vangt aan met de politieke quæstie, waaromtrent zonder twijfel het regt aan zijne zijde is. Wij stappen daarover heen. Ieder kent de vertooning van verleden jaar, toen de heer Groen is te leur gesteld op het oogenblik dat hij dacht te zegevieren. Er is in de houding van het ministerie, als in de beweging door het petitionnement veroorzaakt, weinig waardigheid.

Vervolgens drukt hij er op dat er onderscheid is tusschen gezindheidsscholen en scholen voor de gezindten bruikbaar. (Wij zijn daarmeê niet gebaat; want eene school volgens den heer Groen voor de gezindten bruikbaar, zou voor de Katholieken onbruikbaar zijn.)

Na eenige bijzonderheden van zijne vorige rede te hebben toegelicht, komt de spreker tot eenige algemeene beschouwingen in verband met de diskussie. (Dit gedeelte zijner toespraak is van vergaande strekking, ofschoon in zeer gematigde bewoordingen voorgedragen, met de intentie om billijk te zijn voor een ieder, hoewel dat doel niet bereikt is. Door eene voorstelling, die onjuist is, is hij er toe gekomen om jegens de Katholieken onbillijk te zijn.)

Hij meent altijd te hebben gesproken en geschreven in het belang van en voor het regt van allen, (hetgeen ons wel een weinig bevreemdt); maar hij was daarvan nog nooit zoo overtuigd, dat hij spreekt in het belang van het algemeen, dan op dit oogenblik. Hij zal daarom met de meeste vrijmoedigheid spreken. Er is in deze diskussie ééne quæstie, die alles beheerscht, dat is de tegenstelling tusschen Protestanten en Katholieken. Nu is de vraag deze, of het tegenwoordige ontwerp, als het wet wordt, zal leiden tot verzoening of verbittering. De strijd tusschen Protestanten en Katholieken is de hoofdvraag, niet de vraag [illegible]

de Israëlieten. Hij zal zich wachten iets te zeggen, dat het lid uit Amsterdam zou kunnen hinderen, want ook diens pozitie in deze Kamer is eigenaardig en moeijelijk. Waarom wordt er toch zooveel gesproken over het regt der Israëlieten om op de gemengde school te worden toegelaten? Omdat zij tegen de verboden waar de beste douaniers zijn, en de batterij door hen wordt gemaskeerd. Neemt de Israëlieten van de gemengde school af, dan nog blijft de groote vraag over, of er eenige mogelijkheid bestaat eene gemengde school voor Protestanten en Katholieken te behouden. Hij houdt zich overtuigd, dat de zuiver liberale theorie ook in deze Kamer slechts weinig bijval vinden zal. Daarom oppert hij de vraag, welke plaats, welken rang vervult de wet in den strijd, die sedert jaren over dit onderwerp in het vaderland is gevoerd?

Hij gaat dien ten gevolge de werking der wet van 1806 na; wijst op het misbruik maken der gemengde school tot het protestantizeeren der Roomsch-Katholieken en door dezen tot het neutralizeeren ten nadeele der Protestanten. Het eerste stadium van de werking dier wet was: het opdringen aan de Roomsch-Katholieken van de protestantsche eenzijdigheid. Daarna is de reaktie gekomen, en toen gold het: *wegdringen* van hetgeen den Protestanten dierbaar was, ten behoeve der Katholieken, maar niet door de schuld der Katholieken, want zij verlangden scheiding, maar door de bereidvaardigheid der Protestanten, die veel voor die zamenwoning ten offer wilden brengen. Daaraan was te danken het besluit van 1842, vervolgens het ontwerp van 1842, daarna dat van 1849 en de latere drie ontwerpen, die alle zijn voortgegaan op dat terrein van neutraliteit. De heer *van Koetsveld* erkent zelf, dat de gemengde school is een negatief terrein, waarop niets kan worden onderwezen dan het werktuigelijk lezen, schrijven en rekenen. Het tegenwoordige nu is mede de bestendiging en kompleteering der praktijk, wegneming van wat den Protestanten dierbaar is. Deze wet is geene koncessie aan de Roomsch-Katholieken; maar als men de gemengde school wil, dan moet ook de toepassing der wet van 1806 ter goeder trouw geschieden, maar dan is daaruit ook het gevolg de wegvalling van nationale en christelijke opvoeding. Onder deze wet verkrijgen wij de neutrale, de godsdienstlooze school, de enkel burger-maatschappelijke school. Alleen in dien zin is er waarborg tegen protestantsche, roomsch-katholieke of nationale eenzijdigheid. Nu zegt men: dit is onmogelijk. Het is zoo, maar toch, het streven moet daarheen zijn, wil men opregt wezen. In dien zin moet deze wet geamendeerd worden, en dan zal er eene krachtige impulsie worden gegeven aan de praktijk. En wat gebeurt nu? Bij deze wet geldt het een zwichten voor de Katholieken; maar dit wordt door vele Protestanten verbloemd. De vereeniging met Israëlieten en de organizatie der r. k. Kerk kunnen juist niet leiden tot herwinning van hetgeen den Protestanten dierbaar is. De wet bevat dus het behoud der gemengde school, waarop ten koste der Protestanten aan de Roomsch Katholieken regt wedervaart. Nu zegt de heer van Foreest: Wij zijn ten deze gebonden aan de Grondwet en die wil eene christelijk-gemengde school, en nu moet de minderheid zich onderwerpen aan de meerderheid. Naar sprekers gevoelen laat de Grondwet den *modus quo* aan de wet over, zij laat de zaak onbeslist. Het bewijs daarvan ligt hierin, dat ieder er iets anders in leest, en er argumenten voor verschillende stelsels van de openbare school uit worden geput. Er is iets, dat hooger is: als de Grondwet iets wil, wat niet regt en billijk is en wat strijdig is met de dierbaarste belangen der Natie, dan moet zij ook herzien worden. Dan mogt gij de wet ook niet aannemen, omdat zij in strijd is met de publieke conscientie. De Roomschen hebben regt op hun standpunt te wijzen, maar zoo hebben ook de Protestanten regt op hetgeen hun dierbaar is. Ziedaar de diskussie teruggebragt op het eenige ware terrein. De heer *Godefroi* had gezegd, dat hij bij art. 16 den strijd over de toelating der Israëlieten zou aanvaarden; maar vooral moet spr. hem opmerken, dat, zoo de heer *Godefroi* kan bewijzen het regt zijner geloofsverwanten om te gelijk zijne, en onze scholen (zegt spr.) te bederven, dan zal ik optreden voor de regten uwer *natie*; want gij zijt geen kerkgenootschap, maar eene *natie*; en als gij ons bereid ziet om u afzonderlijke scholen en een onbekrompen subsidie te geven, dan vraag ik, of gij nog regt hebt te eischen, dat ten uwen behoeve het Evangelie, het Christendom worde geweerd?

Hij komt thans op het behoud van het woord *christelijk* in de wet, waarop de heer van Foreest en de ministers zoo veel prijs stellen. Hij kan er zich niet mede vereenigen. Hij heeft er zich meermalen bepaaldelijk tegen verzet, omdat het niet geeft wat voor christelijke opleiding noodig is. Hij wijst er op, hoe dat woord, in het verband dezer wet, genoemd is een onheilig bedrog en een ijdel woordenspel.

Hij moet nog eene raadgeving doen aan het ministerie. Zou het niet wenschelijk zijn, de wet *nu reeds* terug te trekken? Hij gelooft het niet, maar acht het beter aan de diskussie haren vrijen loop te laten. En als nu het ministerie werkelijk voornemens mogt zijn de wet in te trekken, het late daarvan thans vooral niets doorschemeren; maar als artt. 16 en 22 bediskussieerd worden, dat het dan overwege.

Nu nog ten slotte een woord aan den minister van Justitie. Indien deze aan sprekers opinie nog eenig gewigt hecht en indien hij uit den moeijelijken toestand wenscht te geraken, waarin hij zich bevindt, dan bewege hij zijne ambtgenooten en Z. M. de voordragt in te trekken, maar met gelijktijdige verklaring, dat er in de volgende zitting een voorstel tot herziening van art. 194 der Grondwet zal worden gedaan. Dan zal de minister ondersteund worden door alle rigtingen. De intrekking der wet kan zijn het begin van een goed einde, het doorgaan van de wet daarentegen zal zijn een begin en eene bron van ellende. Afzonderlijke scholen zijn noodig hetzij van Staatswege, hetzij van wege de Kerk. Afzonderlijke scholen, omdat de scheiding van Kerk en Staat nooit mag ontaarden in eene scheuring van School en Kerk.

(Ziedaar de voorstelling van den heer Groen, die wij onjuist hebben genoemd, om een zeer zacht woord te gebruiken. Hij stelt de Protestanten voor, als te zijn slagtoffers om de Katholieken. Van die Katholieken zegt hij, dat hun regt wedervaart en dat, om hun regt te geven, ongelijk wordt aangedaan aan de Protestanten. En zulks geschiedt onder voorwendsel van aan de Israëlieten gelijk regt te geven.

Daartegen zijn te regt opgekomen en de heer Dommer van Poldersveldt en de heer van Nispen van Sevenaer. Want, neen, de quæstie staat niet, gelijk de heer Groen van Prinsterer haar opzet. De Katholieken zijn evenzeer als de Protestanten en meer nog dan zij het slagtoffer van den toestand. Meer dan de Protestanten, hebben de Katholieken behoefte aan de gezindheidsschool. Zij wordt nogthans hun evenzeer als den Protestanten onthouden. Maar ziehier het onderscheid, dat de heer Groen over het hoofd ziet. De groote meerderheid der Protestanten wil geene gezindheidsschool en daarom zijn de Katholieken, die allen — want eenige weinige uitzonderingen tellen niet — de gezindheidschool verlangen, het slagtoffer van de protestantsche meerderheid, gelijk de kleine partij van den heer Groen het slagtoffer is van de groote protestantsche partij. De quæstie der Israëlieten doet hier niets af. Men kan dat zien aan den eisch uit Groningen, die de gemengde school vordert met weering der Israëlieten.

En dit gesteld; hoe wil men dan op deze quæstie van het ministerie eene Grondwetsherziening vorderen? Men zal daarmee het land kunnen brengen in eene beweging, waarvan noch het eind te voorzien, noch de gevolgen te berekenen zijn! Hoe toch als de herziening der Grondwet op dit stuk van de groote protestantsche partij, die dat niet wil, te verkrijgen, dan door groote op nieuw georganizeerde volksbewegingen, waarbij de volksveten in zake van godsdienst op nieuw worden in 't leven geroepen, en kerkelijke twisten en verdeeldheden erger dan ooit op het gebied van den Staat verschijnen?

Genomen, dat dit alles goed afloopt, en de heer Groen de gelegenheid krijgt om zijn eisch in de Grondwet te schrijven. Wat zal er dan bereikt zijn? Hoe de scholen gesplitst? Zal hij 't regt hebben om aan alle Protestanten op eene school hetzelfde leerstellig-christelijk onderwijs te geven? Zal dat orthodox of liberaal zijn? Wie zal 't beslissen? Zullen de Lutheranen en andere dissenters regt hebben op eene eigene school? Wat de Katholieken aangaat, zullen de katholieke onderwijzers in hun christelijk onderwijs, zoo als 't behoort, staan onder het toezigt onzer Bisschoppen? Is er voor iets van dit alles kans?

Zoo niet, wat is er dan te bereiken door eene Grondwetsherziening? Wij zoeken en vinden niets.

Men vergunne ons eene aanmerking, waarmede wij dit verslag sluiten. Er is in de laatste jaren veel spraak geweest van ultramontaansche aanmatigingen, woelingen, enz. Wat is daarvan? Er is veel gewoeld, er zijn hooge eischen gesteld met niet geringe aanmatiging en blijkbare verkorting van katholieke regten. Dat woelen en aanmatigen is gekomen van die niet katholiek zijn en dikwerf was het gerigt tegen de Katholieken.

Wat hebben de Katholieken gedaan? Als rustige burgers van den Staat hebben zij zich van alle beweging, van alle rumoer, van alle petitionnement onthouden. Zij hebben op zeer gematigde wijze gesproken, waar het pas gaf, voor hun regt. Maar zij hebben niet eens hun gansche regt doen gelden. Waar het bleek dat hun regt, indien het gevorderd werd, den Koning en den Staat eenige ongelegenheid zou baren, hebben zij hun regt niet doen gelden; daar hebben zij zich te vreden gesteld met het minimum van hun regt. En in plaats van hen daarover te prijzen, heeft men ook dit nog gebruikt, om hen te miskennen. Dan ook deze verguizing heeft ze kalm en bedaard gelaten.

Wij meenen, dat ze daardoor getoond hebben ware zonen van het Vaderland en trouwe onderdanen van den Koning te zijn, die liever veel van hun regten opofferen, mits het niet strijdt met hun geweten, dan dat zij 't den Koning en het Vaderland moeijelijk maken. De Katholieken, met één woord, hebben getoond, dat met hen te regeren is.)

De minister van Marine heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat het examen der adspiranten voor de betrekking van adelborst der 3e klasse bij de Marine zal aanvangen op den 20 dezer maand, te 's Gravenhage, zullende de juiste dag en het uur, waarop de adspiranten zich achtereenvolgens bij het departement van Marine alhier moeten bevinden, aan elk der daarbij belanghebbenden nader worden bekend gemaakt.

De waarnemende direkt. der militaire veterinaire dienst noodigt alle civiele veeartsen, nederlanders van geboorte, die genegen zijn om de betrekking van adjunkt-paardenarts bij het leger van Oost Indië te vervullen, en zich voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren aan die dienst te verbinden, dat zij zich, bij verzoekschrift, op zegel geschreven en postvrij in te zenden vóór den 31 Julij a. s., aan den direkteur kunnen aanmelden, bij welk verzoekschrift eenige bewijzen moesten worden overgelegd, die in de *Staats-Courant* van 2 dezer zijn vermeld.

Gedurende de maand Junij jl. hebben binnen de gemeente Amsterdam plaats gehad 696 geboorten (behalve 40 levenloos aangegeven), 550 sterfgevallen, 164 huwelijken, 1 echtscheiding.

Staat der nederl. Bank op 30 Junij jl.: omloopende bankbiljetten *f* 80,097,135, saldo's van rekening-courant *f* 19,692,528.77, munt en muntmateriaal *f* 69,560,938.68.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag, 25 Junij.

In deze zitting heeft de kommissie van rapporteurs voor het wetsontwerp tot verhooging van hoofdstuk IX. *B* der Staatsbegrooting voor 1857 (kosten eener entrepot-inrigting te Rotterdam) haar eindverslag uitgebragt. De dag der beraadslaging zal nader bepaald worden.

De overwegingen over het wetsontwerp op het onderwijs zijn heden voortgezet: daaraan namen deel de heeren Blaupot ten Cate, van Wintershoven, Groen van Prinsterer, Dommer van Poldersveldt en de ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken.

Op morgen zal de behandeling der artikelen aanvangen.

De kommissie voor de verzoekschriften heeft aan het einde der zitting op eenige in hare handen gestelde adressen verslagen uitgebragt, met welker konkluziën de Kamer zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

'sGRAVENHAGE, 2 Julij. Gisteren nacht heeft er een zonderling voorval plaats gehad, dat, zoo er geene [illegible] had kunnen kosten. Een dragonder met een meisje passeerde de wacht aan de Boschbrug. Hij werd daar aangehouden, omdat hij zich na bezetten tijd op straat bevond en in beschonken toestand verkeerde. In de wacht gebragt, werd hij in een daartoe bestemd vertrek geplaatst. Het meisje begaf zich later naar de deur en riep den in arrest genomene toe, maar kreeg geen antwoord. Zij vervoegde zich toen tot den sergeant der wacht en deelde hem dit mede. Deze deed dadelijk onderzoek; bij het openen van de deur vond men den dragonder hangende. Men sneed hem dadelijk af en bragt hem nog levend in de wacht. Intusschen verscheen ook de policie, die het meisje ondervroeg en haar naar de policiewacht wilde overbrengen, doch onder dat overbrengen sprong zij in het water. Zij werd gered en toen naar het policiebureau geleid. Op die wijze werden de beide personen in het leven behouden.

GOUDA, 2 Julij. Veemarkt. Aanvoer gering, zoowel Melkkoeijen als Kalven, gingen traag van de hand. Vette Schapen en Lammeren wel te verkoopen. Biggen met tamelijken aanvoer, gingen langzaam van de hand en zijn niet allen verkocht kunnen worden. Kaas *f* 20.50 a *f* 22.50 de 50 ℔; Gr. boter 100 c., Weiboter 80 84 c. het ℔.

WORMERVEER, 1 Julij. Heden waren aan de markt alhier aangevoerd 54 stapels Kaas. Prijs voor kleine *f* 28 per 50 Ned. ℔; van middelbare niets verkocht.

VLAARDINGEN, 2 Julij. Heden morgen is de eerste haringbuis alhier aangekomen met 36 ton; de tweede met 70 ton. Bijna alle puike maatjesharing.

MIDDELBURG, 30 Junij. Aangaande den brand van na al het reeds medegedeelde, alsnog het volgende melden. Behalve de reeds opgegeven vier gebouwen, die totaal werden vernield, en een ander, dat gedeeltelijk omgehaald moest worden, hebben nog een dertiental huizen, die gedurig in het grootste gevaar verkeerden, alleen door onvermoeide en krachtdadige hulp behouden bleven, zeer veel geleden. Meest al de panden, in onheil betrokken, alsmede eenige inboedels, zijn tegen brandschade verzekerd. Gedurende den geheelen dag een gedeelte van de brandweer met eene spuit bezig geweest, om de nog smeulende en van tijd tot tijd brandende puinhoopen te bewaken. Eergisteren schreef ik dat de oorzaak van den noodlottigen brand onbekend was. Thans kan ik u melden, dat de justitie met den meesten ijver onderzoek doet. Een groot aantal getuigen is reeds gehoord, waaronder de bewoner en eigenaar van het eerst verbrande perceel, van Eersel, tegen wien

vermoeden schijnt te bestaan, en die heden nacht in verzekerde bewaring is gebragt. Door het gemeentebestuur is bij publikatie dank gezegd aan allen, die zoo onvermoeid en bereidvaardig hebben medegewerkt tot blussching van de brand, en daardoor deze gemeente voor nog grooter ramp hebben behoed.

DEVENTER, 2 Julij. Op voorstel van den hoogleeraar van der Boon Mesch is door de eerste sektie van het kongres besloten, aan hetzelve [illegible] van heden voor te stellen, zich tot de [illegible] Regering te wenden, om met [illegible] te verzoeken dat spoedig eene wet [illegible] tot stand komen op de uitoefening der veeartsenijkunde, en het empirisme geweerd worde. (H.)

LEEUWARDEN, 30 Junij. Door den Gemeenteraad is het voorstel van den heer Bruinsma, tot het verbod aan tappers enz. om aan jongelieden, beneden de 16 jaren oud, en aan kinderen, die in huizen van liefdadigheid worden opgevoed, wijn of sterken drank te tappen of hen in hunne huizen toe te laten, zonder geleide hunner ouders, naar de verordenings-kommissie verzonden, nadat bevorens in beginsel het wenschelijke was aangenomen, om beperkende maatregelen in de betrekkelijke verordening op te nemen.

SNEEK, 30 Junij. Van 20 tot en met 26 dezer zijn in deze provincie 78 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven of afgemaakt; bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert 1 Jan. dezes jaars 5566.

PARAMARIBO, 4 Junij. In onze kolonie heerscht de meest gewenschte rust. Daarbij is het saizoen als voortreffelijk voor de suiker-produktie te achten, doch elk goed vooruitzigt op de koffij is verloren. Nadat hier de mazelen eenige slagtoffers hadden geëischt, is de epidemie geweken. Thans heerscht in belangrijke mate eene andere ziekte, de kinkhoest.

Te Demerary is de Cholera geheel geweken en werden heden zelfs de quarantaine-maatregelen jegens Britsch-Guyana opgeheven.

[illegible] verlichting, welke langs de kust van nederlandsch Guyana bestaat en het ongerief, dat daaruit reeds menigmaal [illegible] deze kolonie bestemd [illegible] dagen, zoo al geen weken noodig hadden, om eenige weinige verloren uren tegen wind en stroom terug te werken; — hebben reeds sedert geruimen tijd de noodzakelijkheid van een vuurschip buiten de rivier Suriname, ter hoogte van de uiterton, aan het licht gebragt. Het bestuur dezer kolonie en het departement van Koloniën hebben de klagten dienaangaande onderzocht en haar juist bevonden en beaamd; terwijl de goeverneur, naar men vermeent, de daartoe vereischte voorstellen gedaan hebbende, bij herhaling er op aangedrongen heeft, dat een doelmatig lichttoestel voor zoodanig vuurschip uit Nederland zou worden gezonden. De bodem, waarop het zou geplaatst worden, is [illegible] aangekocht en in [illegible] nog altijd hoort men niets van de uitzending van den aangevraagden lichttoestel. Het bewuste vuurschip, in welks bezit, door een louter toeval, het koloniaal goevernement, voor een zeer geringen prijs, is geraakt en dat zoo uitmuntend geschikt bevonden is voor het oogmerk, ligt intusschen werkeloos in deze rivier, tot nadeel van den handel en de scheepvaart. Men hoopt echter nog altijd, dat men eindelijk met de uitzending van den lichttoestel eenigen spoed zal gelieven te maken, en dat ik u in mijn volgenden de aankomst er van zal kunnen melden. (N. R. C.)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Julij. De verkiezingen, die op aanstaanden Zondag moeten plaats hebben, blijven de algemeene aandacht bezighouden. Weddingschappen voor en tegen generaal Cavaignac en andere kandidaten worden bij menigte aangegaan.

— De kiezers van Angers hebben bij de verkiezing van 5—6 Julij den heer de Montalembert de kandidatuur aangeboden, welke deze van de hand geslagen heeft.

— Te Livorno is, naar uit Italië gemeld wordt, een opstand uitgebarsten, die echter spoedig onderdrukt is. Het schip *Cagliari* is door de oproerlingen genomen, die vervolgens een aanval op het eiland Ponza gedaan hebben. De *Cagliari* is echter door de regeringstroepen hernomen, terwijl de oproerlingen verder door hen vervolgd zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Julij. In de zitting van het Hoogerhuis op gisteren vestigde lord Brougham de aandacht van het Huis op eene magtiging, welke men beweert dat door den Keizer der Franschen gegeven zoude zijn aan een huis te Marseille, met het doel om 10,000 vrije negers in de fransche koloniën in te voeren. Napoleon I, zeide spreker, heeft de meest krachtdadige maatregelen genomen om den afschuwelijken slavenhandel in zijne bezittingen te onderdrukken. Ik kan moeijelijk gelooven, dat de tegenwoordige Keizer den door zijn oom gevolgden weg zal verlaten, en vertrouw, dat H. M. Regering krachtdadige stappen zal nemen, om de nieuwe Regering van Havana over te halen, even als Brazilië, den slavenhandel te onderdrukken. Ik vertrouw, zeide spreker, ten slotte, dat de Keizer der Franschen alles zal doen, wat van hem afhangt om elke poging om den slavenhandel te Marseille weder in het leven te roepen, te ontmoedigen.

Lord Clarendon antwoordde, geheel en al het gevoelen van den vorigen spreker te deelen. Hij had uit de bladen vernomen, dat zekere speklanten voornemens zijn een groot aantal vrije negers in de fransche koloniën in te voeren. De eerste minister had eene deputatie ontvangen, om hem over dit plan te onderhouden en heeft geantwoord dat de Regering het niet goedkeurde. Spreker geloofde, dat verscheidene pogingen om vrije negers in de koloniën in te voeren ter goeder trouw gedaan zijn; maar de engelsche Regering is van gevoelen, dat indien zulke pogingen konden slagen, er eene uitbreiding van den slavenhandel uit zoude voortvloeijen.

Wat de omstandigheid betreft van de operatiën van zeker huis te Marseille, zoo heeft de Regering daaromtrent geen officieel berigt ontvangen en kan zij dus geene bepaalde inlichting dienaangaande geven.

Hiermede liep dit incident ten einde.

— Omtrent den opstand in Indië verneemt men nog de volgende bijzonderheden:

Te Meerut werd sedert den 10den de rust niet weer verstoord. In de omstreken evenwel had den 16den een bloedig tooneel plaats. De kapitein Frazer, kommandant der bengaalsche sappeurs en mineurs, bevond zich met eene afdeeling van zijn korps op marsch van Roorkee naar Meerut, toen de sappeurs, op de plaats hunner bestemming aankomende, in twist geraakten. Waarschijnlijk spraken zij er over, of zij al dan niet 't voorbeeld van de muiters volgen zouden. Toen de kapitein tusschen beiden trad, schoot een der soldaten hem een kogel door het hoofd. De manschappen vlugtten hierop, doch werden door de karabiniers vervolgd, en op weinigen na door deze nedergesabeld of gevangen genomen. [illegible] den naar Meerut in veiligheid brengen.

De tijding van het oproer te Meerut heeft op de overige stations van het Noordwesten geen grooten weerklank gevonden. Te Agra was de gisting in den beginne niet gering, doch zij kwam tot bedaren, toen de vice-goeverneur Calvin op de paradeplaats eene doelmatige aanspraak hield tot de brigade, welke met geestdrift door inboorlingen en Europeanen werd opgenomen. Het luidste en langste dankten de bijvalskreten der Cipayers. Te Etawah aan de Jumma werd een half dozijn der oproerige kavaleristen door de policie en eene afdeeling van het 9e regiment inlandsche infanterie in de pan gehakt. Te Allyghar werd een agent der muiters van het 9e regiment gevat en aan de autoriteiten uitgeleverd. Te Benares en in het geheele overige Bengalen heerscht volkomen rust. In Lucknow brak de oproerige geest eenige dagen vroeger dan te Meerut onder het 7e regiment infanterie uit, doch het overige gedeelte der brigade bleef getrouw en de gen. sir H. Lawrence handelde met de noodige energie. Het regiment geraakte daardoor in zulk een angst, dat het voor het flikkeren van de lont van een kanon uit elkander stoof en niets meer van zich deed zien of hooren. De geheele opstand schijnt zich tot Delhi te beperken.

Een der eerste maatregelen van den vice-goeverneur was het uitvaardigen eener krachtige proklamatie, waarbij de distrikten van Meerut en Delhi onder de krijgswet worden gesteld, de bevolking voor deelneming aan den opstand wordt gewaarschuwd en de schuldigen met gestrenge straffen worden bedreigd. De voornaamste slag zal aan Delhi uit het noorden worden toegebragt, maar ook op alle andere heirbanen trekt het onweder om de oproerlingen zich bijeen. Onder de troepenmassa's welke tegen Delhi oprukken, zijn [illegible] ruiters en artillerie uit Gwalior in het zuiden, de strijders van de Radschaks van Bhurtpore en Ulwar in het westen en de ruiters van de Radschaks van Puttialo en Jheend uit het noordwesten. Delhi ligt op den regteroever van de Jumna en is met den linkeroever door eene (thans waarschijnlijk verbrande) schipbrug verbonden, die het overtrekken der troepen eenigzins zal ophouden.

Wat den Pundjab betreft, zoo schijnt het kwaad naar Ferozopore en het station Meean (Lahore) doorgedrongen te zijn. De muiters behooren nog tot de bengaalsche geregelde, doch tot de Pendschab ongeregelde troepen. De generaal-majoor Reed heeft ten gevolge van een te Peshawer gehouden krijgsraad het opperbevel op zich genomen. Een te Broach voorgevallene bloedige ontmoeting tusschen Mahommedanen en Parzen, waarin laatstgenoemde het onderspit dolven, staat met den opstand in verband.

— De *Manchester Guardian* deelt eenige bijzonderheden mede betreffende een spoorweg-ongeluk, in Zaterdag voorgevallen op het station Kirby bij Preston. Een passagierstrein werd letterlijk in tweeën gesneden door een goederentrein en het aantal slagtoffers is aanzienlijk, hoewel men tot nu toe geen dooden bij die ramp te betreuren heeft. Bijna 80 werklieden uit de fabrieken van Preston en Wigan zijn gekwetst en men vreest dat twee hunner aan de gevolgen zullen bezwijken. Ziehier eenige bijzonderheden omtrent dit ongeval. Het schijnt dat Zaturdag een jaarlijksche feestdag was voor de fabrieken van Wigan en Preston en ongeveer 5000 personen hadden daarvan gebruik gemaakt om zich naar Liverpool of Blackpool te begeven. Een der 's avonds terugkeerende treinen had aan het station Kirby stilgehouden, waar men de plaatsbriefjes inzamelde. [illegible] mede was men reeds sedert een geruimen tijd bezig, ten gevolge van de afwezigheid van een voldoend aantal geëmploijeerden, toen een goederentrein op den stilstaanden trein stootte en verscheidene waggons verbrijzelde. Men begrijpt niet hoe het komt dat de goederentrein niet in tijds gestopt heeft; de kondukteur is gearresteerd. De passagiers-trein bestond uit 1400 personen en er was om de billetten op te halen slechts een geëmploijeerde en een kind.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 Julij.

GETROUWD (1 Julij): P. Scheltema met S. A. L. Wolldorff.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	1 JULIJ 4½ u. gebl.	2 JULIJ		4½ u. gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		104⅝		
Nederl. Bank	4 ″				
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		63½	$63\frac{7}{16}$	63½	63½
Dito Dito	3 ″	$76\frac{11}{16}$	76¾	76⅞	
Dito Dito	4 ″	96⅜	$96\frac{5}{16}$	96⅜	
Amortis. Syndik.	3½ ″	91⅝			
Aand. Handel-Maatsch.	4½ ″	157¼	157½		
Oost-Ind. Leening	4 ″	95½	95½		
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening idem	4½ pCt.				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
[illegible]	4 ″	[illegible]	62		
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ ″				
Dito bij *Rothschild*	2½ ″	53⅛	$53\frac{1}{16}$	53⅛	
Frankrijk, Certifikaten	3 ″				
Spanje, Obligatiën	1¼ ″	25½	$25\frac{9}{16}$	$25\frac{11}{16}$	25⅝
Dito	3 ″	42⅞	$42\frac{15}{16}$	42⅞	
Dito Binnenl.	3 ″	38	$37\frac{15}{16}$	$38\frac{1}{16}$	38
Amortisable Schuld					
Bewijzen Coupon					
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	$46\frac{1}{16}$	46⅛	[illegible]	[illegible]
Dito 1856	3 ″	45⅛	45⅛	[illegible]	[illegible]
Dito Uitgestelde			26⅝	26[illegible]	
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	105	105	105⅛	
Dito bij idem 1828/1829	5 ″	103½	103½		
Cert. bij idem 1831/1833	5 ″	95¼	95⅛	95¼	
Dito bij idem 1840	4 ″	88	87⅞	88	88
Dito bij *Stieglitz*	4 ″	87⅝	87⅝	87⅞	87⅞
Dito Nieuwe	4 ″				
Dito 5de Serie	5 ″		[illegible]		
Dito 1855, 6de Serie	5 ″	[illegible]	[illegible]	99⅞	[illegible]
Dito adm. te Hamburg	5 ″				
Dito dito te Londen	5 ″				
Dito dito dito	4½ ″	96⅝			
Inschrijving in Assignat.	6 ″				
Certifikaten van dito	6 ″	67	67¼		
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*	154¾	155	155¼	
Obligatiën	4 pCt.	80½	80½	81	81
Pruissen, Obligatiën	4½ ″		98½		
Aandeelen 1854	3½ ″				
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 ″	78¼	78¼		
Dito dito	4 ″		63⅝		
Dito Metalliek	5 ″	76¾	$76\frac{11}{16}$	76¾	76¾
Dito Rente Amsterdam	5 ″	87¾	87⅝	87⅝	87¾
Dito Nationale 1854	5 ″	78¼	78¼	78⅜	78⅜
Dito dito	2½ ″	39⅝	$39\frac{11}{16}$	39⅝	
Weener Bank-Aktiën	*f*	1170	1167		
Dito Aand. fl. 250, 1839					
Dito dito ″ 250, 1854					
Napels, Cert. bij *Lambert*					
Dito bij *Rothschild*	5 ″				
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 ″				
Dito	3 ″				
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 ″		98⅝		
Dito 1839 van £ 100	5				
Dito 1843 £ 100					
Dito 1852					
Sardinië					
Peru, Geldl. 1854					
Dito te Parijs			14	14[illegible]	
Ecuador, Oblig. [illegible]		33⅞			
Venezuela, dito 6 pCt.					
Dito Uitgestelde	3¼ ″	21⅞	$21\frac{15}{16}$	21⅞	
Grenada, Obligatiën		6¼	$6\frac{1}{16}$		
Dito Uitgestelde					
Mexiko, dito	3 ″	22⅛	22⅛	$22\frac{5}{16}$	
Nrd. Amer., Ob. *Hope en C*, Lr. A	*f*				
Dito dito	″ B ″				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.				
Amerik. Bank-Aktiën			$1\frac{1}{16}$		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			120		
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	93¼	93¼	93¼	93¼
Louisiana	5 ″	100	100⅛		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 ″	6			

Rus. Spoorw. 76½, 77, 76½; Frost 90; B. Sp. 27¾, 28.

Bij levendigen handel waren binnen- en buitenlandsche fondsen prijshoudend.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{11}{16}$	Livorno	2/m.	*f* $39\frac{1}{2}$
»	zigt	» $56\frac{1}{4}$	Napels	»	» 83
Bordeaux	2/m.	» $55\frac{1}{4}$	Petersburg	»	» $1.81\frac{1}{2}$
»	zigt	» $55\frac{2}{3}$	Weenen	6/w.	» $33\frac{3}{4}$
Madrid	3/m.	» 238	Augsburg	»	» $35\frac{5}{16}$
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» $99\frac{7}{8}$
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» $35\frac{1}{8}$
Bilbao	»	» 237	»	zigt	» $35\frac{3}{8}$
Lissabon	»	» $40\frac{1}{2}$	Londen	2/m.	» $11,72\frac{1}{2}$
Porto	»	» $40\frac{1}{2}$	»	zigt	» 11,85
Genua	2/m.	» $45\frac{1}{2}$	Rotterdam	»	» $\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Julij. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. $56\frac{1}{2}$p, Obligatiën $4\frac{1}{2}$ pc. 98; Spanje $1\frac{1}{4}$ pc. $25\frac{1}{16}$; Binnenl. 3 pc. 38g; Romeinen 5 pc. 87; Oostenrijk Met. 5 pc. $80\frac{1}{2}$; id. Nationale 82.

PARIJS, 2 Julij. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. 92.—; 3 pc. 67.40; $1\frac{1}{2}$ pc. Spanje $25\frac{1}{2}$; 3 pc. id. 37; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. $87\frac{1}{2}$.

MADRID, 1 Julij. 3 pc. Schuld 39.10ed, id. $1\frac{1}{4}$ pc. 25.65ed.

LONDEN, 2 Julij. Cons. $92\frac{3}{4}$; Spanje buit. 3 pc. $41\frac{1}{2}$; id. $1\frac{1}{4}$ pc. $25\frac{1}{4}$; Rusl. 5 pc. 109; id. $4\frac{1}{2}$ pc. 96; Holl. 4 pc. 98; id. $2\frac{1}{2}$ pc. $64\frac{1}{4}$; Sard. 5 pc. $89\frac{1}{2}$. Braz. 101; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. 80; Gren. uitg. $6\frac{1}{4}$; id. werk. $22\frac{1}{2}$; Mexiko 3 pc. $22\frac{1}{4}$; Portugal 3 pc. $45\frac{1}{2}$; Ecuador $14\frac{1}{2}$; Venezuela 36; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 2 Julij. Met. 5 pc. $83\frac{3}{4}$; Nationale $84\frac{3}{4}$; Bank-Aktien 1010; Credit Anst. $241\frac{1}{4}$; Wissel op Londen 10.07; Amst. —; Parijs —; Goud $7\frac{3}{4}$; Zilver 4.

BERLIJN, 2 Julij. $4\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatsch. $99\frac{3}{4}$; 5 pc. Rusland $106\frac{1}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $17\frac{3}{4}$; Amst. kort $140\frac{1}{4}$; Hamb. 150; Petersburg $104\frac{1}{4}$.

HAMBURG, 2 Julij. Spanje 3 pc. —, id. $1\frac{1}{4}$ pc. 24; Rusl. 5 pc. 102; $4\frac{1}{2}$ pc. 93; 3 pc. Mexikanen —; Noord-Duits. bank $93\frac{3}{4}$; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.

FRANKFORT, 2 Julij. 5 pc. Met. $79\frac{3}{4}$; $1\frac{1}{4}$ pc. Spanje binnenl. $25\frac{1}{16}$; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 28 60 à —	Pruissische	*f* 35 à —
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Eng. Russen	—,— ,, —	Russ. in Z. R.	$36\frac{5}{16}$,, —
Fransche	$55\frac{7}{8}$,, —	Pools. in ,,	— ,, —
Belgische	$56\frac{1}{8}$,, —	,, ,, Fl.	$27\frac{5}{8}$,, —

Nationale Metalliek *f* 29 90. Buitenl. Spanje *f* $55\frac{5}{8}$ per Fr. 120.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,85	à 9,95
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,80	» 11,90
» Pistolen	» 9,65	» 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40	» 9,50

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 11 a $11\frac{1}{2}$ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,75	» 1,78
Zilver 1000 à 930	*f* —,—	» —,—
» 900 à 700	» 104,20	» 104,70

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 2 Julij.

Van de heden in veiling aangebodene 1262 p. Braziel Tabak zijn 25 kav. verkocht van 35 a 61 c., dooreen 41½ c., de overige 23 kav. opgehouden van 36 a 60 c. De 407 p. Carmen zijn verkocht van $32\frac{1}{2}$ a $103\frac{1}{2}$, dooreen 58 c. en 13 cer. Cuba a $60\frac{1}{2}$ c. Van de 105 p. Braziel zijn 2 kav. verkocht van 34 a 56 c. en 4 kav. opgehouden van $33\frac{1}{2}$ a 42½ c.

De 54 cer. Havana, 15 p. Manilla en 35 p. Java zijn allen opgehouden. Van de 52 v. Marijland is 1 kav. verkocht a 40 c. en 15 kav. opgehouden van 38 a 50 c.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 2 Julij. Tarwe. 161/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 445; 160/2 ℔ dito dito *f* 436.

SCHIEDAM, 2 Julij. Gerst. Verkocht: 128/2 ℔ Mannheim *f* 224 3/m.; 131/2 ℔ Koursche *f* 260 3/m. — Moutwijn *f* 19,75; Jenever *f* 25,25; Amst. Proef *f* 26,50, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling *f* 0.70 per ketel.

DELFT, 2 Julij. Heden zijn de prijzen der Boter alhier geweest: eerste kwaliteit *f* 47 a 51; tweede dito *f* 44 a 46; derde dito *f* 38 a 43.

ANTWERPEN, 2 Julij. *Koffij.* De lading van 4000 b. Rio per *Vasco de Garna*, te Falmouth binnen, werd voor Holland verkocht. De markt blijft vast. Hier ter plaatse liggende 1200 b. St. Domingo en ongeveer 1000 b. Santos, zoo gezond als BS. per *Maria Magdalena* zijn heden omgezet. — *Rijst.* Van gepelde Arracan werden verkocht 1000 b. van $8\frac{1}{8}$ a $8\frac{1}{2}$ en 601 b. ongepelde Nekransee tot geheime prijs — *Suiker* voortdurend stil.

LONDEN, 1 Julij. *Suiker.* De markt is gedrukt, doch daar de verkoopers geen haast met verkoopen maken, zijn prijzen onveranderd. Eene lading van 320 k. en 500 z. bruine Bahia werd a 40 s., vrij van besch. verzekerd, voor Gothenburg genomen.

Koffij. Plantation Ceylon bedong de volle prijzen. *Cacao* vast. *Thee* met matigen omzet in ord. Congo van $14\frac{1}{4}$ a $14\frac{1}{2}$ d. De in veiling aangeboden 15000 p. werden grootendeels hooger gehouden, zoodat er slechts 1400, tot onveranderde prijzen werden toegewezen. — *Rijst* vast. Eene lading van 700 F. Madras werd heden a 11 s. of 11 s. 6 d. afgedaan; 600 F. Nekransie werden heden afgedaan a 11 s. 6 d., in Maart afgescheept, op nieuwe konditiën. — *Granen.* De markt is zeer schaarsch voorzien; waardoor prijzen zich goed soutineerden voor koren en meel. Gerst met weinig aanvoer en vaste prijzen.

HAMBURG, 30 Junij. *Koffij.* Zeer aangenaam, en vaste prijzen; voor fijnere soorten zijn de koersen iets hooger. La Gnayra zeer gevraagd; alle voorradige en eene zeilende lading Koffij van die soort werd tot $\frac{1}{8}$ sch. hooger prijs afgedaan. Santos insgelijks meer gevraagd maar niet aangeboden. De Rio, waarvoor de prijzen lager zijn in vergelijking der andere soorten, is ook meer gezocht. Van 27 tot 30 Junij bedroegen de verkoopen: 5500 b. Rio en Santos van $4\frac{3}{4}$ a $6\frac{1}{4}$ sch., 6000 b, Laguayra in loco, trillados van $6\frac{1}{16}$ a $\frac{13}{16}$, descerezados van $7\frac{3}{8}$ a $\frac{3}{4}$ sch., en 5000 b. zeilend, trillados voor $6\frac{3}{4}$ sch.

BREMEN, 30 Junij. *Rijst* met veel vraag voor spekulatie en werden elken dag 3 a 4000 b. tot hoogere prijzen verhandeld. — *Koffij* meer gevraagd; eene lading Portorico werd tot geheimen prijs omgezet.

ST. PETERSBURG, 15/27 Junij. *Granen.* De toestand der te veld staande Rogge laat algemeen veel te wenschen over. De Tarwe, wier groei langzamer is, heeft minder van het ongunstige weder geleden, en zal eene middelmatige oogst opleveren. De overtuiging, dat de geledene schade onherstelbaar is, wordt hoe langer hoe gegronder. De aanvoeren verminderen even als de voorraad, en de behoeften worden steeds dringender. Deze veranderde toestand geeft aanleiding tot veel vraag en tot eene spoedige verhooging; elke houder wordt spekulant.

Potasch gedurende eenigen tijd stiller, doch de laatste dagen werden koulant geplaatst 400 v. loco a $32\frac{1}{2}$ r., op Julij a $30\frac{1}{2}$ met handgeld, op September 30 r. met 3 r. handgeld.

Talk. Men durft met zekerheid van dit artikel geen opinie over dit artikel wagen, maar de prijzen tot op eene onnatuurlijke hoogte gedreven zijn. Of ze zich op dat standpunt zullen houden dan wel of men eene reaktie verwachten moet, is niet te voorzien. De laatste 8 dagen vonden belangrijke afdoeningen plaats; prima geele kaarsen hield zich vast van 176 a 182 r. op Augustus met voorschot, en 182 a 184 r. loco.

HAVANA, 15 Junij. *Suiker.* De markt was kwijnende en de prijzen zijn onder het vereischte cijfer voor export, daar de koopers zich tot na ontvangst der nieuwe berigten terug trekken. De houders zijn zeer vast. Voorraad alhier 250,000 kisten, en te Matanzas 88,000 k. en 6000 v., hoofdzakelijk in de tweede hand.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 1 Julij. Bödeker, Loevensteyn, Batavia.

HELVOET, 1 Julij. Coombs, Mary Mathilde, Bombay, l. v. Brouwershaven.

BROUWERSHAVEN, 1 Julij. Florijn, Louisa Prinses der Nederlanden, en Klok, Elisabeth, beide Soerabaya naar Rotterdam.

SURINAME, 26 Mei. Warsen, Herwijnen, Rott. — Franken, Janna Adriana, Amst. — 1 Junij. Schill, Anna, Amst. 3 Junij. Stoffels, Stad Leeuwarden, Amst.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 Julij, in lading naar:

Frankfort.	H. Scholten, Frankfort N°. 11.
Duisburg.	F. J. Ermeling, Rotterdam:
Keulen.	J. Vogels, Cöln; N°. 14.
Ludwigh. en Manheim.	J. H. Disch, Nur nichst Auchlich
Dusseldorp.	E. van Stuivenberg, Niederrein N°. 6.
Mannheim.	M. Buehner, Harmonie
Mainz.	J Sinzig, Maintz N°. 1.
Ruhrort.	A. Meijer, Mozart.
Keulen.	A. Deinum, Stad Amsterdam.
Urdingen en Ruhrort.	G. Spiering, Geerdina Adriana.

AMSTERDAM, 30 Junij, vertrokken naar:

Weesel.	E. T. Beijer, de Hoop.

Rijnhoogte ARNHEM, 2 Julij 1 el 45 duim.
KEULEN, 2 » 7 vt. $6\frac{1}{2}$ »

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET OUDE HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 6 Julij, des voormiddags ten 11 ure.

1. Een Perceel Bouwland, Haarlemmermeer-Polder, Afd. Burgerveen, N 28 à 30, PP 4, groot b. 20.02. - 2. Een Perceel dito, als boven, N 31 à 33, PP 5, groot b. 20.02. - 3. Een Perceel dito, als boven, N 34 à 36, PP 6, groot b. 20 02, te zamen in slag.

Des avonds na 5 ure.

4. Huis en Erve, Haarlemmerdijk, UU 297. — 5. Huis, Achterhuis en Erve, Handboogstraat, D 293 — 6. Hofstede *Middeloo*, Gem. Velsen, aan den Drie Huizen Kerkweg, groot b. 14.4593. — 7. Huis en Erve, Prinsengracht, BB 413. — 8. Huis, Tuin en Erve, Weteringstraat, BB 113. — 9. Huis en Erve, eerste Weteringdwarsstraat, BB 365. — 10. Dito, Prinsenstraat, RR 147. — 11. Dito, N. Z. Voorburgwal, H 548, benevens een Huis en Erve, Nieuwstraat, H 545. — 12. Huis, Tuin en Erve, Binnen-Amstel, Z 494. — 13. De helft in een Huis, Tuin en Erven, Warmoesstraat, J 45. — 14. De helft in twee Huizen en Erven, naast Perceel N° 13, J 46 en 47. — 15. Twee Huizen en Erve, Binnen-Amstel, Y 94 en 95. — 16. Huis en Erve, Pijlsteeg, J 136. — 17. Dito, als voren, J 142. — 18. Dito, Halsteeg, J 87.

Advertentiën.

(3411) GETROUWD: A. H. KOELSTRA, Jz., Boekhandelaar en J. P. JANSEN.

DEVENTER, 2 Julij 1857.

(3402) Heden verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, MARIA DORETHEA HINTZEN, geliefde Echtgenoot van G. KAMPHUIS.

ZAANDAM, 30 Julij 1857.

(3497) Heden overleed tot onze bittere droefheid, voorzien van de H. Sacramenten der stervenden, in den ouderdom van 53 jaren, onze beminde Broeder, de Heer PAULUS MARTINUS JOSEPHUS ROBERT.

UTRECHT, 30 Junij 1857. O. A. J. ROBERT. Uit aller naam.

(3409) Tot mijne innige droefheid overleed heden, na tijdig voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der stervenden, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot MARIA JOHANNA HEUVER, diep betreurd door mij en mijne verdere betrekkingen.

AMSTERDAM, 29 Junij 1857. J. GIES.

(3410) Op den 30sten Junij overleed ten mijnen huize, na een langdurig en smartvol lijden, voorzien van de H. H. Sacramenten der stervenden, mijne waarde Nicht, Mejufvrouw ANNA CATHARINA VAN DER AA, in den ouderdom van 73 jaren en 8 maanden.

J. G. VAN DER AA, Pastoor.
Mede uit naam harer eenigste Zuster.

OUDERKERK aan den AMSTEL, 1857.

Verzoeke geen Rouwbeklag.

(3412) Het R. K. P. Kerkbestuur te Wageningen, adverteert, dat N°. **61, 3** en **89** zijn **UITGELOOT**, en dat dezelve Obligatiën en Coupons, zoo mede de Coupons der overige betaalbaar zijn gesteld op 1 Augustus, bij den Heer Penningmeester H. STEUK.

WAGENINGEN, den 28 Junij 1857.

Uit de Hand te Koop:

Een zeer schoon gebeiteld marmeren **ALTAAR**, alsmede eene **Kapitale ALTAAR-SCHILDERIJ**. [illegible] ningen. (3406)

(3343) In het begin van Julij zal bij G. B. VAN GOOR te *Gouda*, COMPLEET het licht zien:

JAEGER'S

NOUVEAU DICTIONNAIRE DE POCHE

Français-Hollandais et Hollandais-Français

tegen den buitengewoon goedkoopen prijs van: ingenaaid *f* 1.50. gebonden in geheel linnen *f* 1.70.

Dit beknopt, maar toch woordenrijk en tevens zeer net uitgevoerd Woordenboek, bevat tevens *de aanwijzing van de geslachten der zelfstandige naamwoorden voor de beide talen*, iets, dat den leerling niet weinig nut en gemak aanbrengt.

(3413) De Boekhandelaar R. T. DAAMEN, te Terborgh heeft verzonden:

Het Tweede Deel der Nieuwe Uitgave van

JUDAS DE AARTSSCHELM,

DOOR

P. ABRAHAM a SANCTA CLARA,

in leven R. K. Hofprediker te Weenen.

Met Kerkelijke Goedkeuring.

Prijs bij inteekening 8 Cents per vel druks van 16 pag.

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN, is nog voorhanden **Eén derde** der Exemplaren van

MR. W. BILDERDIJK'S

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS.

(*Van de Wording des lands af, tot de Herwinning der Vrijheid in Nov. 1813.*)

Uitgegeven door H. W. TYDEMAN, 13 deelen, met een algemeen Register, drie Kaarten en Facsimile.

Tegen den *belangrijk verminderden prijs* van

***f* 16** in plaats van ***f* 40.45.**

Dit werk kan nooit meer voor dezen prijs herdrukt worden.

Er zijn voor de liefhebbers eenige weinige exemplaren verkrijgbaar, op best papier à *f* 22.50.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.